

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2019/9 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2021/2

Karar Tarihi: 14/1/2021

DAVACI: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

DAVALI: Engelsiz Türkiye Partisi

DAVANIN KONUSU: Engelsiz Türkiye Partisinin kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talebidir.

I. DAVANIN GEREKÇESİ

Engelsiz Türkiye Partisi, kuruluşuna dair bildiri ve eklerini 28/12/2011 tarihinde İçişleri Bakanlığına vermek suretiyle 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 8. maddesine göre tüzel kişilik kazanmıştır. İlk Büyük Kongre'sini 24/3/2013 tarihinde yapan ve bu tarihten sonra üst üste iki kez süresinde Büyük Kongre'sini yapmayan Parti hakkında, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca 8/5/2019 tarihinde düzenlenen iddianame ile kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talep edilmektedir.

II. İDDİANAME

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 8/5/2019 tarihli ve 51047475/2019-376 sayılı iddianamesinin ilgili bölümü şöyledir:

“2820 Sayılı Siyasi Partiler Yasasının 14/6. maddesi uyarınca “Büyük kongre parti tüzüğü'nün göstereceği süreler içerisinde toplanır. Bu süre iki yıldan az üç yıldan fazla olamaz.

Parti Tüzüğü'nün 15. maddesinde de yasal düzenlemeye paralel olarak büyük kongre toplantılarının iki yıldan az üç yıldan fazla olmaya sınırlanmadığı ifade edilmiştir.

Bu hükümlere göre parti, en son yaptığı büyük kongreden itibaren en geç üç yıl içerisinde büyük kongresini yapmak zorundadır. Parti, 24/03/2013 tarihinde yapmış olduğu büyük kongresinden itibaren altı yıldan fazla süre geçmiş olmasına rağmen büyük kongresini yapmamıştır.

2820 sayılı Yasanın 121. maddesinin atfı nedeni ile derneklerin sona erme hallerini düzenleyen 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 87/5. maddesi uyarınca ‘genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılamaması’ kendiliğinden sona erme hallerinden biridir. Davalı Engelsiz Türkiye Partisinin 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının 14/6. ve 121. maddeleri ile 5253 sayılı Demekler Yasası'nın 36. maddesi yollamasıyla Türk Medeni Yasasının 87/5. maddesi uyarınca üst üste iki kez süresinde büyük kongresini yapmaması nedeni ile kendiliğinden dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi iddia ve talep olunur.”

III. İNCELEME

1. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının iddianamesi, Raportör Ömer DURSUN tarafından hazırlanan rapor, ilgili Anayasa ve kanun hükümleri, bunların gerekçeleri ile diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşüldü:

2. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Engelsiz Türkiye Partisinin süresi içinde üst üste iki kez Büyük Kongre'sini yapmadığını ileri sürerek kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

3. Anayasa Mahkemesinin 2/7/2020 tarihli ve 33787353/115.02/295/1412 sayılı savunma isteyen yazısının tebligatı, bildirilen Parti adresinde kimsenin bulunamaması nedeniyle yapılamamış; Emniyet Genel Müdürlüğü marifetiyle partiye ilişkin bir adres bulunmaya çalışılmıştır. Ancak herhangi bir adres bulunamadığından tebligat 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 28., 29. ve 31. maddelerine göre yapılmıştır. Parti, süresi içinde herhangi bir savunma yapmamıştır.

4. 2820 sayılı Kanun'un 14. maddesinin birinci fıkrasında siyasi partinin en yüksek organının büyük kongre olduğu, altıncı fıkrasında büyük kongrenin parti tüzüğüne göre toplanacağı, bu sürenin iki yıldan az üç yıldan fazla olamayacağı belirtilmiştir. Parti Tüzüğü'nün 15. maddesinde de yasal düzenlemeye paralel olarak Büyük Kongre toplantılarının iki yıldan az üç yıldan fazla olmayan sürede yapılacağı ifade edilmiştir.

5. Kuruluş bildirisi ve eklerini verdikten sonra son Büyük Genel Kongre'sini 24/3/2013 tarihinde yapan Engelsiz Türkiye Partisinin anılan hükümler gereği en geç üçer yıllık dönemlerde Büyük Kongre'sini yapması gerekmektedir. Ancak Parti 24/3/2013 tarihinden itibaren 6 yıl geçmesine rağmen Büyük Kongre'sini gerçekleştirmemiştir.

6. Anılan Kanun'un 121. maddesinin birinci fıkrasında "*Türk Kanunu Medenisi ile Dernekler Kanununun ve dernekler hakkında uygulanan diğer kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri, siyasi partiler hakkında da uygulanır.*" denilmektedir. 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 87. maddesinin (5) numaralı bendinde olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılmaması durumu derneğin kendiliğinden sona erme nedenlerinden biri olarak sayılmıştır.

7. Açıklanan nedenlerle 28/12/2011 tarihinde tüzel kişilik kazanan, ilk Büyük Kongre'sini 24/3/2013 tarihinde yapan, bu tarihten sonra en az iki defa parti Büyük Kongre'sini yapması gerekirken süresinde kongrelerini yapmayan Partinin hukuki varlığının sona erdiğinin tespiti gerekir.

8. Öte yandan 2820 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasında "*Kapanan bir siyasi partinin malları, büyük kongre toplanma yeter sayısının salt çoğunluğunun oyu ile alacağı bir karar üzerine, bir diğer siyasi partiye veya başka bir parti ile birleşmek için kapanma kararı alınmışsa, birleşeceği partiye, ilgili partinin de kabul etmesi şartıyla devredilebilir. Aksi halde kapanan siyasi parti malları Hazineye geçer.*" denilmektedir. Bu itibarla tüzel kişiliği sona eren Partinin mallarının Hazineye geçmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

A. Engelsiz Türkiye Partisinin 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 121. maddesinin yollamasıyla 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 87. maddesi gereğince dağılmış sayılarak hukuki varlığının sona erdiğine,

B. Partinin tüm mallarının 2820 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Hazineye geçmesine,

C. Gereğinin yerine getirilmesi için karar örneğinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine,

14/1/2021 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI